

**T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI**

YANGIN ÖNLEME VE SÖNDÜRME YÖNERGESİ

**2022
ANKARA**

Bu Yönerge; 27/11/2007 tarihli ve 2007/12937 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik esaslarına göre hazırlanmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Yönergenin amacı; Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatı tarafından kullanılan her türlü yapı, bina, tesis ve işletmelerin tasarımı, yapımı, işletimi, bakımı ve kullanımı safhalarında çıkabilecek yangınların en aza indirilmesini ve herhangi bir şekilde çıkabilecek yangının can ve mal kaybını en aza indirerek söndürülmesini sağlamak üzere, yangın öncesinde, yangın esnasında ve yangın sonrasında alınacak tedbirleri, organizasyonu, eğitim ve denetime ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu Yönerge; Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatına ait her türlü yapı, bina, tesisler ile burada görevli acil durum ekiplerinin sayısı, personelin görevleri, yangın söndürme cihazları ve bunların kullanım usulleri ile personelin eğitimi ve denetimine ilişkin usul ve esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 - (1) Bu Yönerge, 27/11/2007 tarihli ve 2007/12937 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmeliğin 136'ncı ve 137'nci maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4- (1) Bu Yönergede geçen;

- a) Bakan: Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanını,
 - b) Bakanlık: Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığını,
 - c) Bakan Yardımcısı: Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığının bağlı olduğu Bakan Yardımcısını,
 - ç) Bina Amiri: Merkez teşkilatında Başkanı, taşra teşkilatında ise il müdürü veya kuruluş müdürünü,
 - d) Birim Amiri: Bakanlık Merkez teşkilatındaki birim amirlerini,
 - e) Başkan: Destek Hizmetleri Dairesi Başkanını,
 - f) Başkanlık: Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığını,
 - g) İl Müdürlüğü: Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğünü,
 - ğ) Kuruluş: 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanununda tanımlanan sosyal hizmet kuruluşlarını,
 - h) Yanma: Yanıcı maddenin, ısı ve oksijenle birleşmesi sonucu oluşan kimyasal bir olayı,
 - ı) Yangın: Yararlanmak amacı ile yakılan ateş dışında oluşan ve denetlenemeyen yanma olayını,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Görev, Sorumluluklar ve Yasaklar

Görev

MADDE 5 - (1) Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatı tarafından kullanılan her türlü bina, tesis, araç, gereç, malzemelerin yangına karşı korunmasından gerekli önleyici tedbirlerin alınmasından, yangın söndürme malzemesi ve yangın cihazlarının faal bir

halde bulundurulmasından, yangın söndürme ekiplerinin teşkil edilip eğitilmesinden, çıkan yangının başlangıç anında söndürülmesinden, yangının büyümemesi için gerekli tedbirlerin alınmasından ve bunlara ait planların yapılmasından birim amirleri ile il müdürleri ve sosyal hizmet kuruluş müdürleri görevlidir.

Sorumluluklar ve yasaklar

MADDE 6 – (1) Merkez ve taşra teşkilatında görevli her bir personelin yangına sebebiyet vermemek için tedbirli olması ve bu yönergede belirtilen hususlara uyması zorunludur.

(2) Bu Yönergenin uygulanmasında genel sorumluluk ve yasaklar aşağıda belirtilmiştir.

a) Kurum ve kuruluşlarımızda kontrol dışı ateş yandığını veya duman çıktığını gören personel itfaiyeye (112) haber verir.

b) Bakanlığımıza ait merkez ve taşra teşkilat binalarının görünür yerleri ile güvenlik ve kontrol sistemlerinin bulunduğu yerlere, kırmızı zemin üzerine fosforlu sarı veya beyaz renkte “YANGIN 112” yazılır.

c) Yangına müdahaleyi kolaylaştırmak amacıyla, binaların ana girişi ve itfaiye aracının çalışma yapacağı alan, park yasağı levhaları ile kısıtlanır.

ç) Katlarda bulunan kat yerleşim planları, itfaiyenin kolaylıkla ulaşabileceği bir yerde asılı bulundurulur. Kapalı alanı fazla olan çok katlı binalarda kat yerleşim planlarının bir örneği de güvenlik birimin de bulundurulur.

d) Yangın söndürme ekipleri ve diğer personel itfaiyenin yangın bölgesine intikali ile birlikte itfaiye amirinin karar ve talimatlarına göre hareket eder.

e) Binalarda ocak yeri olarak ayrılmış yerler dışında ateş yakılmaz. Kâğıt, plastik, naylon vb. kolay yanan maddeler ve sigara izmaritleri kapalı mekânlara ve kapı önlerine atılmaz.

f) Yangın söndürücü tesis ve malzeme hizmete hazır halde tutulur, amacı dışında kullanılmaz.

g) Parlama, patlama ve kıvılcıma sebep olabilecek malzemeler bir arada depolanmaz.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yanma, Yangın, Yangın Tehlikesine Maruz Kıymetler ile Dikkat Edilecek Hususlar

Yanma ve yangın

Madde 7 – (1) Yanma; yanıcı maddenin, ısı ve oksijenle birleşmesi sonucu oluşan kimyasal bir olay olup yanma olayının oluşabilmesi için yanıcı madde, ısı ve oksijenin bir arada bulunması gerekir. Bu olaya “Yangın Üçgeni” adı verilir.

(2) Yanma olayı kontrol altında oluyor ise faydalı ateş, kontrol dışında ve istenmeyen yerde oluyor ise yangın adını alır.

Yangın tehlikesine maruz kıymetler

Madde 8 – (1) Yangın tehlikesine maruz kıymetler aşağıda belirtilmiştir.

a) Para ve çekler, portföy (kıymetli evrak).

b) Mali evrak ve defterler.

c) Personel özlük dosyaları.

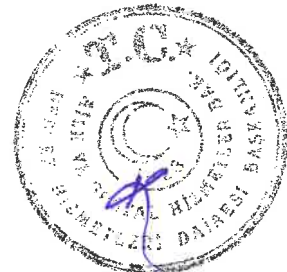
ç) Bakanlıktan hizmet alan birey ve ailelere ait dosyalar.

d) Taşınır depoları.

e) Bilgisayar ve bellekleri.

f) Her türlü dijital kayıt cihazları ve bellekleri.

g) Binadaki her türlü makine, araç ve gereçler.

Yangına Karşı Dikkat Edilecek Hususlar

Madde 9 – (1) Yangına karşı dikkat edilecek hususlar aşağıda belirtilmiştir.

a) Bina oda kapıları numaralandırılır. Bu kapıların anahtarlarına numara bulunan birer plaka takılır. Kapı anahtarları anahtarlık panolarında saklanır.

b) Yangında kurtarılacak evrak ve malzemeler önem sırasına göre belirlenir ve “yangında kurtarılacak” (Y) işareti evrak dolabı üzerine yapıştırılır.

c) Büro ve sekretaryalarda çıkan kâğıtlar, atık kâğıt kutularında toplanır. Atık kâğıtlar çalışma saati sonunda görevliler tarafından toplu halde atık kâğıt konteynerlerine bırakılır.

ç) Sıfır atık yönetmeliğine göre bina ve tesisin katlarına atıkların türüne göre (kâğıt, metal, plastik, cam, evsel atık vb) çöp kovaları bulundurulur, mesai bitiminde veya uygun zamanda sıfır atık toplama araçlarına teslimi sağlanır.

d) Yerleşke içerisinde kamera ile izlenmesi esnasında yangın ile ilgili görüntü tespit edildiğinde derhal yangın söndürme ekibine haber verilir.

e) Boya, tiner, benzin gibi yanıcı ve parlayıcı maddelerin kullanıldığı yerlerde, yangına karşı önleyici tedbir olarak bu maddelerin kullanımı ve muhafazası için gerekli önlemler ilgili birimlerce alınır.

f) Yangın önlemleri açısından bina ve tesis içerisindeki ağaçlık alanlar ile yollarda bulunan kuru yaprak, dal, kâğıt gibi atıklar görevliler tarafından toplanır, bina ve tesis dışına çıkarılması sağlanır.

g) Mesai bitiminde prize takılı elektrikli alet bulundurulmaz. Doğalgaz veya LPG’li cihazlar kapatılır.

ğ) Çalışma bitiminden sonra odadan en son çıkan personel, açık kalan pencereleri kapatır, ışıkları söndürür, elektrikli cihazların fişlerini çeker ve odanın kontrolünü yaparak kapıları kilitler.

h) Mesai bitiminde özel güvenlik görevlisi tarafından koridor, salon ve odalar kontrol edilir, varsa açık lambalar, elektrikli cihazlar ile kapılar ve pencereler kapatılır.

ı) Çatı giriş kapısı devamlı kapalı ve kilitli tutulur. Çatıya Merkez teşkilatında Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığının, taşra teşkilatında ise ilgili Müdürün bilgisi ve izni ile çıkılır.

i) Çatı aralarında kolay alevlenici, parlayıcı ve patlayıcı madde bulundurulmaz. Çatı giriş kapıları kilitlenir ve anahtarlar camlı ve kilitli bir dolap içerisinde saklanır.

j) Çatı araları sürekli temiz halde bulundurulur, depo ve arşiv olarak kullanılmaz.

k) Kapalı otoparklara likit petrol gazı (LPG) veya sıkıştırılmış doğalgaz (CNG) yakıt sistemli araçlar alınmaz. Bu noktalara LPG ve CNG’li araçların giremeyeceğine dair uyarı levhaları asılır. Özel Güvenlik Görevlileri bu hususu kontrol etmekten sorumludur.

l) Kapalı otoparklarda lastik depoları, yanıcı, parlayıcı ve patlayıcı maddeler ve bunlara ait depolar bulundurulmaz.

m) Otoparkta itfaiye araçlarının geçişlerini ve yangına müdahale etmesini zorlaştıracak şekilde uygunsuz park edilmesine izin verilmez.

Yangın Sırasında Dikkat Edilecek Hususlar

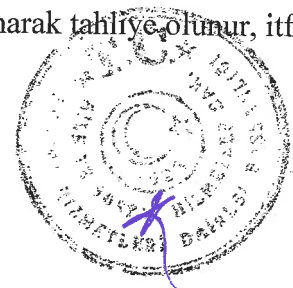
Madde 10 – (1) Yangın sırasında dikkat edilecek hususlar aşağıda belirtilmiştir.

a) Yangını ilk gören yangın alarm butonuna basarak yüksek sesle bütün personeli haberdar eder.

b) Yangının büyümemesi için, binada herhangi bir kimsenin bulunmadığından emin olduktan sonra kapı ve pencereleri kapatarak yangının oksijenle beslenmesini önleyici tedbirler alınır.

c) Elektrik şalterleri kapatılır, yangın cinsine uygun yangın söndürme cihazı veya yangın hortumu kullanarak yangına müdahale edilir.

ç) Yangının sönmemesi halinde en yakın kaçış yolunu kullanarak tahliye olunur, itfaiyeye haber verilir.

d) Duman nedeniyle merdivenlere ulaşılamaması halinde, bulunulan yerin kapı ve pencereleri kapatılarak itfaiyenin gelmesi beklenir.

e) Binayı tahliye ettikten sonra daha önce personele duyurulan acil toplanma noktasına gidilir ve itfaiyenin gelmesi beklenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Yangın Söndürme Cihazları, Yangın Ekiplerin Kuruluşu, Görevleri ve Çalışma Esasları

Yangın söndürme cihaz ve malzemeleri

Madde 11 – (1) Taşınabilir söndürme cihazlarının tipi ve sayısı, bina ve tesisin tehlike sınıfı (az tehlikeli, tehlikeli ve çok tehlikeli sınıf) dikkate alınarak belirlenir. Buna göre;

a) A sınıfı yangın (Odun, kömür, kâğıt, ot, doküman ve plastik gibi yanıcı katı maddeler yangını) çıkması muhtemel yerlerde, öncelikle çok maksatlı kuru kimyevi tozlu veya sulu,

b) B sınıfı yangın (Benzin, benzol, makine yağları, laklar, yağlı boyalar, katran ve asfalt gibi yanıcı sıvı maddeler yangını) çıkması muhtemel yerlerde, öncelikle kuru kimyevi tozlu, karbondioksitli veya köpüklü,

c) C sınıfı (Metan, propan, bütan, LPG, asetilen, havagazı ve hidrojen gibi yanıcı gaz maddeler yangını) yangın çıkması muhtemel yerlerde, öncelikle kuru kimyevi tozlu veya karbondioksitli,

ç) D sınıfı yangın (Lityum, sodyum, potasyum, alüminyum ve magnezyum gibi yanabilen hafif ve aktif metaller ile radyoaktif maddeler gibi metaller yangını) çıkması muhtemel yerlerde, öncelikle kuru metal tozlu,

söndürme cihazları bulundurulur.

Yangın söndürme prensip ve usulleri

Madde 12- (1) Yangın söndürme prensibi; sönme olayının meydana gelmesi için yanıcı madde, oksijen ve ısının birbirinden ayrılması gerekir. Bu amaçla;

a) Yanan cismin oksijenle olan temasını kesmek ve boğmak,

b) Yanan cismin ısısını düşürmek (soğutmak),

c) Yanıcı maddeyi ortadan kaldırmak,

ç) Kimyasal zincirleme reaksiyonu durdurmak gerekir.

(2) Bu prensipleri sağlamak için aşağıdaki yangın söndürme usulleri kullanılır.

a) Islak söndürme: Yanan cismin üzerine su dökmek suretiyle harareti düşürülür (soğutulur) aynı zamanda çıkan buhar ateşin hava ile teması kesilir.

b) Kuru söndürme: Yanan cismin üzerine halı, kilim, yorgan, branda atarak, yanan cisimlerin hava ile teması kesilir.

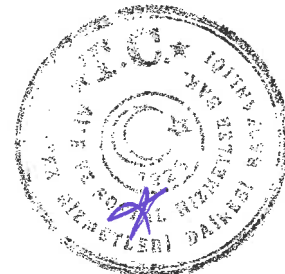
c) Buharla söndürme: Buhar kazanı bulunan yerlerde yanan kapalı alana verilen yüksek basınçlı su buharı ile ateş boğulur.

ç) Alevi boğan gazlarla söndürme (Karbondioksit) : Yüksek basınç altında sıvılaştırılarak tüplere doldurulan maddenin püskürtülmesiyle ortamdaki oksijen miktarı azaltılmak suretiyle yangın söndürülür.

d) Kimyasal maddelerle söndürme: Yangın söndürmede kullanılan kimyasal maddeler sıvı ve kuru toz kimyasal maddeler olmak üzere ikiye ayrılır.

1) Sıvı kimyasal maddeler: Kloroform, brom, metil, bromit ve karbontetraklorürdür. Ağır olan bu gaz cismi sararak hava ile temasını keser ve yangını söndürür.

2) Kuru kimyasal maddeler: Yanan cisme toz halinde püskürtülür. Kuru kimyasal maddeler A, B, C veya B, C sınıfı yangınlarda kullanılır. Kuru toz maddeler ise sadece D sınıfı yangınlarda kullanılır.

e) Köpüklü söndürme: Köpük maddesi sapanin sodyum, bikarbonat alüminyum sülfat ve sudan meydana gelir. Sudan hafif olduğu için B sınıfı yangınlara karşı etkili olarak kullanılır.

Yangın ekip amiri ve görevleri

Madde 13 – (1) Yangın ekip amiri, bina amiri tarafından görevlendirilir ve bina amirine karşı sorumludur.

(2) Yangından haberdar olan ekip amiri ile acil durum ekipleri en seri şekilde görev başına gelip söndürme, kurtarma, koruma ve ilk yardım işlerini yürütmek zorundadır.

(3) Yangın ekip amirinin görevleri aşağıda belirtilmiştir;

a) Öncelikle sorumlu olduğu bölgede yangın çıkmaması için gerekli tedbirleri alır veya kaldırır,

b) Yangın anında ekipleri koordine ederek planlı biçimde olay yerine sevk eder,

c) Ekipte eğitim almayan personelin eğitim almalarını sağlar,

d) Yangın sonrasında meydana gelen zarar ve ziyana ilişkin durum hakkında rapor hazırlar.

Yangın söndürme, kurtarma, koruma ve ilk yardım ekipleri ve görevleri

Madde 14 – (1) Yangın söndürme ekibi; yangın yerinin altındaki, üstündeki ve yanlarındaki odalarda gereken tertibatı alır, yangının genişlemesini önlemeye ve söndürmeye çalışır. Bunun yanı sıra aşağıdaki görevleri yerine getirir;

a) Yangın ihbarını aldıktan sonra ekip amirinin talimatıyla ivedilikle yangın bölgesine intikal eder,

b) Yangın yerindeki mevcut yangın söndürme malzemeleri ile söndürme cihazlarını en iyi şekilde ve zamanında kullanmak suretiyle ilk müdahaleyi yapar,

c) Yangın yerinde parlama patlama yangının büyümesine sebep olacak malzeme varsa ortamdaki uzaklaştırır,

ç) Yangın kapalı bir odada çıkmışsa kapı ve pencereleri kırarak içeri girer ve söndürme işlemine başlar,

d) Yangın söndürme cihazlarını kullanmak suretiyle yangına ilk müdahaleyi yapar,

e) Koruyucu teçhizat ve malzemelerini amacına uygun bir şekilde kullanır, iki kişiden az olmamak kaydıyla içeri girer,

f) İlk müdahale esnasında yangına sebep olan nedenlere ait iz ve emarelerin yok olmaması için çok dikkatli davranır, mevcut iz ve delilleri koruma ekibine teslim eder,

g) İtfaiye ekiplerinin olay yerine ulaşması ile İtfaiye Amirinin emrine girer,

ğ) Yapmış olduğu müdahale faaliyetlerinin ayrıntı ve aşamaları ile tespit ettiği iz, emare ve deliller hususunda İtfaiye Amirine ilk bilgileri verir,

h) Yangın tehdidinin ortadan kalkmasıyla yangın ekip amiri ile tutanak ve raporunu tanzim ederek asli görevine döner.

(2) Kurtarma ekibinin görevleri aşağıda belirtilmiştir;

a) Yangın yerine yeteri kadar malzeme torbası, çuval ve battaniye götürür,

b) Yangın yerinde insanlar varsa öncelikle onların tahliyesine yardımcı olur,

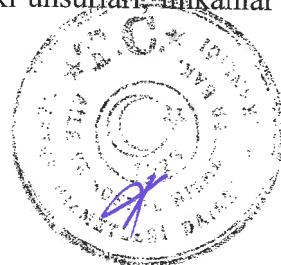
c) Yangın yerinde varsa diğer canlıları kurtarır,

ç) Yangında “Yangında İlk Kurtarılacak” etiketli olanları, sonra sırası ile “Kırmızı, Mavi, Yeşil” etiketi bulunan evrak ve eşyaları güvenli bölgeye taşır, kurtarılan eşyayı koruma ekibine teslim eder.

(3) Koruma ekibinin görevleri aşağıda belirtilmiştir;

a) Yangın ekip amirinin talimatı ile malzeme ve teçhizatı ile birlikte emredilen toplanma bölgesine intikal eder,

b) Ekiplerin olay yerine intikal etmesine engel olan fiziki unsurları imkânlar ölçüsünde ortadan kaldırır,

- c) Yangında ilk kurtarılabilecek evrak, dosya ve eşyaları çuvalara koyarak binanın henüz yanma tehlikesi olmayan kısımlarına taşır,
- ç) Çevre emniyetini alır ve ilgisiz şahısları bölgeden uzaklaştırır,
- d) Yangına sebebiyet verdiği şüphesi hâsıl olan şahısları tespit eder, ilgili birimlere ihbar eder,
- e) Her türlü hırsızlık, yağma, kışkırtma ve tahriklere karşı tedbir alır,
- f) Kurtarılan malzemelerin emniyetini sağlar, ilgisiz kişilerin yangın alanına girmesine engel olur,
- g) Yangın alanında ve çevresinde panik ve kargaşayı önler,
- ğ) Genel kolluk kuvvetlerinin olay yerine intikal etmesi ile tüm faaliyet ve tespitlerini ayrıntılı ve aşamalı olarak genel kolluk kuvvetleri amirine izah eder.
- (4) İlk yardım ekibinin görevleri aşağıda belirtilmiştir;
- a) Yangın ihbarını aldıktan sonra toplanma bölgesine intikal eder ve ilk yardım istasyonunu açar, durumu riskli olan yaralıları tespit ederek 112'yi arar, ivedilikle sağlık kuruluşuna sevkini sağlar,
- b) Kurtarma ekibi tarafından nakledilen yaralıları imkânları ölçüsünde ilk müdahaleyi yapar,
- c) Uzman ekiplerin olay yerine ulaşması ile yaralıları teslim eder ve yapılan ilk tıbbi müdahale ile aşamaları hakkında uzmanları bilgilendirir,
- ç) Uzman ekiplerin çalışmalarına destek verir, sonrasında yangın ekip amiri ile müşterek tutanak ve raporları tanzim ederek asli görevine döner.

Yangın Söndürülmesinden Sonra Yapılacak İşler

Madde 15 - (1) Yangın söndürüldükten sonra yangın ekip amiri biri ön diğeri asıl olmak üzere iki rapor düzenler.

(2) Ön raporda, yangının tarihi ve saati, yangın çıkan yer ve yangın sebebi belirtilir.

(3) Asıl raporda ise yangının tarihi, saati, başlangıç yeri, yangının sebebi, itfaiye ekibinin faaliyetleri, söndürmede yararlılık gösterenler, varsa yaralananlar ve ölenler, mahalli tahkikat safhası, ziyana uğramış veya hasar görmüş önemli evrak ve eşyalar belirtilir.

Sorumluluk ve Koordinasyon

Madde 16 - (1) Bu yönergenin uygulanmasından Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı sorumludur.

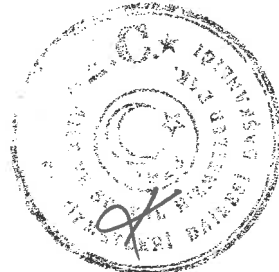
(2) Bakanlık diğerk merkez ve taşra birimleri Destek Hizmetleri Başkanlığı koordinesinde gerekli önlem ve tedbirleri almakla yükümlüdür.

Yangın İç Düzenleme Talimatı

Madde 17 - (1) Bina amirleri, bu yönergeyi esas alarak gerekli iş ve işlemleri yerine getirir, kendi iç talimatlarını hazırlar. Bu iç talimatta bina yerleşim planı, toplanma alanı, bina iç ulaşım yolları, yangın bölmeleri, yangın duvarları, söndürücü ve uyarıcı sistemleri ve yerleri, su besleme üniteleri, ekip amiri ile acil durum ekiplerinin isim ve iletişim bilgileri, standart formlar, yangın tahliye krokisi ile itfaiye teşkilatına yardımcı olabilecek diğerk hususlar yer alır.

Eğitim

MADDE 18 - (1) Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatına ait bina ve eklentilerinde oluşturulan acil durum ekiplerine; yangından korunma, yangının söndürülmesi, can ve mal kurtarma ile ilk yardım faaliyetleri konusunda AFAD yetkilileri ve/veya mahalli itfaiye ile işbirliği ve eşgüdüm sağlanarak yılda en az bir kez teorik ve tatbiki eğitim verilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM
Denetim ve Son Hükümler

Denetim

MADDE 19 - (1) Bu yönerge hükümlerinin uygulanıp uygulanmadığı Bakanlık denetim elemanları ile merkezde Bakanlık Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı tarafından oluşturulacak heyet, taşrada ise Mülki Amir, İl Müdürü veya görevlendirecekleri heyet tarafından denetlenir.

Hüküm Bulunmayan Haller

MADDE 20 - (1) Bu Yönergede hüküm bulunmayan hallerde 27/11/2007 tarihli ve 2007/12937 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmek hükümleri uygulanır.

Yürürlükten Kaldırılan Yönerge

MADDE 21 - (1) 28.06.2013 tarihli ve 67217 sayılı (mülga) Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Yangın Yönergesi yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 22 - (1) Bu Yönerge onay tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 23 - (1) Bu Yönerge hükümlerini Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı yürütür.

